

ਕੇ. ਕਾਨੋ ਐਨ ਜੇ.

ਕਾਂਸ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ERS-ਜਵਾਬਦਾਰ

2000 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 10525

20 ਨਵੰਬਰ 2012

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950-ਆਰਟੀਕਲ 226- ਮੰਦਾਮਸ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ-ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਢਾਹੀ ਗਈ ਇਮਾਰਤ-ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ। ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਦਿਖਾਈ-ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ- ਰਾਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਢਾਹੁਣ ਲਈ 50,000/- - ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਇਆ ਹੈ- ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 1.00 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-- ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ।

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਢਾਹੁਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਸਮੈਟਿਕ ਅਭਿਆਸ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਸਗੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਰਿੰਦਰਕ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਗਲੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਂਗਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 50,000/- ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। 'ਇਸ ਲਈ ਗੁਆਚੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਡੀਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਸੁਪਰ ਸਟ੍ਰਕਚਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰੀਖਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਰਲੀ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਕੀ ਸਹੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਢਾਹੁਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ 25,000/- ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ 17)

ਐਸ. ਆਈ). ਸ਼ੰਨਾ, ਬਿੰਦੂ ਗੋਇਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ
।

ਪਿਊਸਟ ਕਾਂਤ ਜੈਨ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਅਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.

ਅਰਵਿੰਦ ਮੌਦਗਿਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸਜੇ ਗੁਵਕਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ।

ਕੇ.ਕਨਨ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

I. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਥਾਨ

(1) ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਮ ਤੀਰਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਉਹ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਬਾਦੀ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਪੱਕਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, 'fhc ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਗੇ। ਖਸਰਾ ਨੰ: 80 ਵਿਚ 18 ਕਨਾਲ 18 ਮਰਲੇ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਖਸਰਾ ਨੰ. 79-80 ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ।

II. Lis ਲਈ ਤਰਤੰ ਕਾਰਨ

(2) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ 19.2.2000 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਹਲਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਵੀ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲ-ਡੋਜ਼ਰ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਿਲਟ-ਅੱਪ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਲਈ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਤ ਕਰਕੇ ਹਟਾਏ ਗਏ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਈਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ 17 ਕਮਰੇ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਮੌਸਮ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) 'ਲਾਈਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ, ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 25.5.2000 ਅਤੇ 3.3.2000 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਤੀਸਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ SDM ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਰੁ. ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਤੋਹਫੇ ਵੀ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 427, 447 ਅਤੇ 506 ਆਈ ਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ।

III. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ

(4) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਅਰਥਾਤ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਰਾਹੀਂ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ., ਅਜਨਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸ਼.ਜੇ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ।

IV. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ

(a) ਮੀਂਦਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਤਾ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਕਦਮ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਸਿਵਾਏ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਮੀਂਦਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਕਥਿਤ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬੁਲਡੋਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ। ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਤੀਸਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਮ 'ਫਾਈ ਰਥ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਖੁਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ

ਇਹ ਮੰਦਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਬੋਲੀ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਸਰ ਪਿਆ।

(b) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ।

(c) ਬਿਆਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੋ ਕਿ 17.10.2000 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਮੰਦਰ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ, ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਟਮਾਂ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ। ਇਲੀ ਮਤਾ spcci ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਅਜਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪਟਵਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਗੋ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ 5.5.2000 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ 2.2.2000 ਨੂੰ ਢੋਲ ਦੀ ਥਾਪ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੀਲਡ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਮਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰ: 79 ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰ: 80 ਦੀ ਲਗਭਗ 50 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਹੰਤ ਸਤ ਪਾਲ, ਕੰਸ ਰਾਜ, ਮੰਗਾਈ ਦਾਸ ਅਤੇ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਆਰਟਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਕੁਆਰਟਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਮੰਦਰ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਦੀ ਖਾਲੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

(d) ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ

(7) 'ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਅਜਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਢੋਲ ਦੀ ਥਾਪ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. .2000. 'ਐਸਡੀਐਮ ਨੇ ਕਥਿਤ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈ ਕੇ ਐਸਐਸਪੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਲਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜਨੀਅਰ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਮੰਗੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਢਾਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਗੋ ਅਤੇ ਪਟਵਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਗਵਾਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਕਥਿਤ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(8) ਅਦਾਲਤੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 20.3.2002 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਬੈਂਚ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਨ.ਆਰ.ਡੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ. ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਪੂਰੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇਵੇ। 1 ਲੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜੋ 23.7.2002 ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

V. ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਆਰਜੀਸਪੋਸ-ਦੇ ਪੀਕਾ ਇਨ ਰਿਕਸਲ

(9) ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ 1 ਲਾਲਕਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਗੋ ਦੇ ਪਟਵਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਥਿਤ ਹੱਦਬੰਦੀ ਅਤੇ ਐਸਡੀਐਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਮੰਗ ਸੀ

ਤੀਸਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਡਲ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ. ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਐਸਡੀਐਮ ਜਾਂ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜਨੀਅਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ, ਬੀਡੀਪੀਓਜ਼ ਅਤੇ ਡੀਡੀਪੀਓਜ਼ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। 1 ਲਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

VI • ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ - ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਐਕਸਟ੍ਰੈਕਟ ਰੈਕਟ

(10) ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 23.7.2002 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਐਸ.ਚੌਹਾਨ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਿੱਜੀ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ:

“ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਮੈਸਰਜ਼ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ੰਨਾ ਅਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਬਾਂਸਲ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਕੇ.ਧੀਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਪੀ.ਸਿੰਘ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਿੰਡ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

1. ਵਿਵਾਦ ਖਸਰਾ ਨੰ. 79 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਸਾਬਕਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਪੀ-2 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਜਮਾਂਬੰਦੀ (ਐਕਸ.ਪੀ-1) ਦੇ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 79 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 10 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਆਬਾਦੀ ਖੇਤਰ" ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ "ਘੋਰ ਮਰੂਸੀ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 10 ਕਨਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 9 ਕਨਾਲਾਂ ਅਤੇ 17 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ "ਚਾਹੀ" ਅਤੇ 3 ਮਰਲੇ ਨੂੰ "ਟਿਊਬਵੈਲ ਵਿੱਚ ਜੀਆਈ ਆਈਆਰਮੁਮਕ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ।
3. ਕੁਝ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੁਆਰਟਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 1982 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸਦਾ ਸਬੂਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 8 ਮਾਰਚ, 1982 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ (PW-1), ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਪੀ.ਸਿੰਘ (RW-7) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪੂਰਨ ਨਾਥ (RW-9) ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ।
4. ਮਾਰਕ R2 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਪੀ.ਸਿੰਘ (RW-7), ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪੂਰਨ ਨਾਥ (RW-9) ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰਕ RW3C ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੋਲੀ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ/ਉੱਥੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੋਏ ਹਨ; ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਪੀ.ਸਿੰਘ (RW-7), ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (RW-5), ਸ਼੍ਰੀ ਪੂਰਨ ਨਾਥ (RW-9) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (RW-10) ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਮਾਰਕ ਆਰ-2 ਤੋਂ ਮਾਰਕ ਆਰ-7 ਤੱਕ /Ex.R-7/Ex.RW6/I, Ex.RWIO/A, Mark RW3ZC.it ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
5. 17 ਜਨਵਰੀ, 2000 ਨੂੰ ਵੀ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਤਤਕਾਲੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਸਡੀਐਮਏਜਨਾਲਾ ਨੂੰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। Vidc ਪੱਤਰ Ex.RA ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ Ex.R2 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 17 ਜਨਵਰੀ, 2000 (Ex.RW6/I) ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ.ਜਨਾਲਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਤੇ ਦੀ ਸਬਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੀਡੀਸੀ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 28.1.2000 (ਐਕਸ.ਆਰ.ਡਬਲਿਊ.7/ਐਲ) ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਸਰਕਲ ਮਾਲ ਅਫਸਰ, ਰਾਜਾਸਾਂਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਿੰਡ ਕੈਰ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 6 9 ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲਾ ਡੂਮ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 79 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ

ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ (ਐਕਸ.ਆਰ.ਡਬਲਯੂ.4/2) ਵਿਚ ਐਟਰੀ ਨੰਬਰ 195 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ 4.2.2000 ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਸੀ।

ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ (Ex.RW4/I) ਵਿੱਚ ਐਟਰੀ ਨੰਬਰ 198 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।”

VI. ਰਿਪੋਰਟ: ਕਬਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ

(11) ਰਿਪੋਰਟ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰ: 79 ਵਿਚਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਮਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 10 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗੈਰ ਮਰੂਸੀ ਸਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ. 10 ਕਨਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 9 ਕਨਾਲ 17 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਚਾਹੀ ਅਤੇ 3 ਮਰਲੇ ਗੈਰ ਮਾਰੂਸੀ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾਬੰਦੀ 4.2.2000 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ 7.2.2000 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਹਟਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

“ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ। ਕਾਨੂੰਗੋ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਪਟਵਾਰੀ, ਆਰ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ Ex.RW4/I ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। RW-4, ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਪਟਵਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਪੀ.ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਰਡਬਲਯੂ-7 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6. lixcpt for the scl fsering solitary' statement of Shri Ram 1 ubaya. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, PW-1 ਵਜੋਂ, ਸਾਲ 1999 ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਰਜ਼ੀ ਸਟਾਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਆਰ. ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਇੱਕ

ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ।

12.) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਐਂਟਰੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟਵਾਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 'ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਸ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਾਲਾਨਾ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਆਰਜ਼ੀ ਸਟਾਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1 ਜੇ ਤੀਸਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਟ ਬਲੈਚ ਈਹਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਝੂਠ ਬੋਲੇ ਬਿਨਾ।

VII. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੁਆਰਾ ਗੁੰਝੀਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ

(13) ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਪਾਰਲੀਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਭਾਵੁਕ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪਤਲੀ-ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਦੌੜ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਬੈਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਲਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਡੈਮ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰੀਟੀ ਟਿਕਾਣੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਰਕੇਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, 'the Court ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਹੁਕਮ 2009 ਦੇ CA ਨੰਬਰ 1 56 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 9.1.2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਸੀ। ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹਟਾਉਣਾ ਕਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੌਖ 2.2.2009 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੌਖ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(14) ਸੁਖਾਲਾ ਕਈ ਵਾਰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 28.9.2011 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਢਾਹੀ ਗਈ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ

ਵਿੱਚ ਵਪੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ। 'ਸੁਖ 22.11.2011 ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 23.2.2012 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੁਣਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੌਖ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਹਿਸ ਸੁਣੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਸੌਖ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 15.5.2012 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਮਾਂ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ, 8.8.2012 ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 10.10.2012 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਲਈ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਚੁਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਐੱਸ. ਟਰੱਸਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਡੀ.ਐਮ. ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ 5000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਨਾ ਮੰਗਿਆ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਕੋਲ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਨ। 7.11.2012 ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੱਜ, ਜਦੋਂ ਸੌਖ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗੇਗਾ। 1 ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ 1 ਸਕਿੰਟ ਇਹ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਫਾਲਤੂ ਚਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।

VIII. ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ

(15) ਇਸ ਪੂਰੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਲੀ ਮਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ। ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ .ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੋ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਏਡੀਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਟਨਾ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿਮੇਵਾਰਾਨਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਡੀਸੀ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਿਸੇ ਮਾਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਡੀਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਮ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ

ਕੈਪੀਟਲ ਸਿਟੀ ਜਦੋਂ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਭੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਏਆਈਕੇ 1986 ਐਸਸੀ 872 ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਹਾਤੇ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਣਨਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੀਸੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਹੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਐਸਡੀਐਮ ਕੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਧੋ ਕੇ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਲਵੇਗਾ ਕਿ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਿਰਫ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਨੇ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲੰਗੜੇ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ। DC ਦੀ ITic ਸਖਤ ਉਪਰਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਮਾਤਹਿਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਗੈਰ-ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਸਮਝਿਆ। 1 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਐਸਡੀਐਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢਾਹੁਣ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(16) ਇਹ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਨਾਜ਼ਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਨਗਰ ਨਿਯੋਜਨ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, (i) ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; (ii) ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; (iii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ

ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (iv) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ . ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

IX. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ

(17) ਇਸ ਸੌਖ ਵਿੱਚ Scctions452,427 ਅਤੇ 506 I PC ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ 1 ਵਜੇ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਿ ਢਾਹੁਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਸਮੈਟਿਕ ਅਭਿਆਸ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਸਗੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਗਲੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਲਬੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਂਗਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਸੀ.ਡੀ. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 50,000/- ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰੀਬ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। 12 ਲੱਖ ' ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਰਚਨਾ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ। ਇੱਕ tlcasਟ ਮੈਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਹਿੱਸਾ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਢੁਕਵਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਗੁਆਚੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹੁਣੇ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮਾਪਾਂਗਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ, ਰੁਪਏ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੱਖ ਅਤੇ ਉਹੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਡੀਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਂ ਸੁਪਰ ਸਟ੍ਰਕਚਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰੀਖਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆ ਸਮਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪਿਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਿਰਫ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਕੀ ਸਹੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਢਾਹੁਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

KANS DASS AND OTHERS v. STATE OF PUNJAB 561
AND OTHERS (K. Kannan, J.)

ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ 25,000/- ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਏ ਅਗਰਵਾਲ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ